

Návrh první fáze návratu dětí, žáků a studentů do škol zohledňuje primárně vzdělávací a výchovné hledisko. Je tedy navržen tak, aby umožnil návrat co největšího množství dětí, žáků a studentů, u nichž je s ohledem na průběh školního roku další setrvání na distanční výuce nejvíce problematické. Zároveň je potřeba návrat k prezenční výuce samozřejmě vyvážit organizačními a režimovými opatřeními. Jejich cílem je minimalizovat rizika šíření onemocnění COVID-19 ve školách a vytvořit podmínky pro trvalý návrat k prezenčnímu vzdělávání až do konce tohoto školního roku.

Proč rotace na 1. stupních základních škol?

Jednou větou: Protože rotace snižují riziko šíření COVID-19 až o 80 % i bez dalších opatření, a pomáhají tak vytvořit bezpečný a především dlouhodobě udržitelný režim prezenční výuky pro děti, učitele a jejich blízké. Jsou tak nejen zárukou předvídatelného a jasného režimu pro děti na 1. stupni ZŠ, ale umožňují i rychlejší návrat ostatních dětí, především na 2. stupni ZŠ.

Ze vzdělávacího a výchovného pohledu MŠMT považuje za nejvyšší prioritu v první fázi v oblasti základního školství návrat **žáků všech ročníků prvního stupně** k prezenční výuce. Na základě podnětů a odborných stanovisek epidemiologů a dalších expertů je s ohledem na velikost této skupiny žáků (530 tisíc) nezbytné nastavit rotační princip celých tříd, a to tak, aby v každém týdnu byla ve škole **přítomna cca polovina žáků 1. stupně** s tím, že **každý žák je jeden vyučovací týden ve škole přítomen (5 dní) a následující týden se vzdělává distančním způsobem (5 dní distanční výuky + 4 volné dny)**. Tento režim snižuje podle modelů šíření COVID-19 ve škole epidemické riziko až o 80 % bez dalších omezení, a vytváří tak mimo jiné bezpečné prostředí pro děti, učitele a jejich blízké tím, že vytváří přirozenou izolaci všech žáků.

MŠMT si uvědomuje, že rotace celých tříd není zejména pro žáky 1. a 2. ročníků ze striktně pedagogického pohledu ideální, je však v tuto chvíli **nutná proto, aby se žáci a učitelé mohli vrátit do škol bezpečně a dlouhodobě udržitelně, abychom v co nejkratším sledu mohli následně přistoupit také ke druhé fázi** (návrat žáků 2. stupně k rotační prezenční výuce) a v rámci první fáze zohlednit také **priority v ostatních segmentech regionálního školství** – s ohledem na nutnost citlivě vyvažovat nejenom „zátěž“ samotných budov škol, ale také celkovou mobilitu ve veřejném prostoru. V první fázi tak není možné uvažovat o návratu žádných žáků 2. stupně k prezenční výuce, a to ani v případě těch nejmenších ZŠ, kde to z čistě individuálního pohledu dané školy nemusí působit zcela logicky.

MŠMT je však zároveň připraveno **zohlednit specifickou situaci „malých“ základních škol s málopočetnými třídními kolektivy na 1. stupni základních škol**. Po konzultaci se zástupci základních škol tak nebude rotace žáků nezbytná v případě těch základních škol, které mají na 1. stupni nejvýše 75 žáků, pokud je 1. stupeň stavebně, provozně i organizačně zcela oddělen od 2. stupně základní školy (a to včetně zařízení školního stravování). Výjimku z rotace tak budou mít nejenom tzv. malotřídky a malé ZŠ pouze s třídami prvního stupně, ale také ty plně organizované ZŠ, v nichž se 1. stupeň „chová“ fakticky jako zcela samostatná prvostupňová škola. Je tomu tak proto, že v těchto školách tvoří děti malé homogenní skupiny do 15 dětí.

Proč ne testování v domácím prostředí žáka?

Jednou větou: Protože testování slouží k ochraně druhých. Musí tak být jisté, že test bude proveden správně a především, že pozitivní test v kolektivu povede k dalším ochranným krokům vůči ostatním spolužákům. Takovou záruku u domácích testů nemáme.

MŠMT pečlivě zvažovalo organizační a logistické nastavení povinného plošného screeningu formou neinvazivních Ag či PCR testů ve vazbě na smysl a účel jeho nastavení (ochrana veřejného zdraví, a to nejenom samotného testovaného žáka, ale i jeho spolužáků, s nimiž byl žák v posledním období ve škole v kontaktu).

Uvedené se promítá i v požadavku epidemiologů směřujícího k tomu, že důsledkem pozitivního výsledku Ag testu konkrétního dítěte, žáka či studenta bude odchod ze školy (přechod na distanční výuku) všech dětí, žáků a studentů, s nimiž byl daný jedinec ve vymezeném období v kontaktu.

Je proto nezbytné zajistit, aby průběh testování byl nastaven spolehlivě a poskytoval validní výsledky.

Z tohoto důvodu není možné (alespoň v počáteční fázi, před evaluací funkčnosti tohoto systému) připustit testování v domácím prostředí dítěte, neboť toto nastavení by mohlo vést jednak k tomu, že

- test nebude proveden správným způsobem v souladu s pokyny výrobce a neposkytne tak relevantní výsledek,
- případný pozitivní výsledek Ag testu nebude rodičem žáka školy oznámen a požadavek na ochranu veřejného zdraví třetích osob (jeho spolužáků či zaměstnanců školy) tak nebude moci být naplněn.

MŠMT však počítá s tím, že v případě dětí v mateřské škole a žáků 1. a 2. ročníků ZŠ bude moci být zákonný zástupce při testování ve škole přítomen tak, aby mohl být svému dítěti oporou (jak psychickou, tak fyzickou - formou asistence při testování samotném).

Proč ne i mladší děti v MŠ již v první fázi?

Jednou větou: Protože potřebujeme vrátit do škol i děti ve 3.-5. třídě a zároveň zabránit růstu pandemie, musíme v první fázi upřednostnit jen děti s povinností předškolního vzdělávání před nástupem na ZŠ. Pokud to epidemiologická situace dovolí, chtěli bychom mladší děti v MŠ vrátit do škol ve třetí fázi. Zároveň potřebujeme dát mateřským školám čas, aby se na nová režimová opatření adaptovaly.

V první fázi návratu do škol počítá návrh MŠMT s návratem **dětí s povinností předškolního vzdělávání k prezenčnímu vzdělávání**, a to s ohledem na nutnost dokončení přípravy těchto dětí na hladký přechod k povinné školní docházce.

Analýzy ÚZIS za období předcházející uzavření mateřských škol od 1.3. ukazují citelný nárůst ohnisek šíření onemocnění COVID-19 právě v mateřských školách (pravděpodobně způsobené chováním nových mutací viru), a to i přes již nastavená režimová opatření.

Z tohoto důvodu je na místě doplnit již nastavená režimová opatření pro následující období i v mateřských školách o povinný plošný screening antigenními či PCR testy (a to alespoň po přechodnou dobu, než se epidemiologická situace ještě významněji zlepší).

S ohledem na zátěž celého systému (včetně mobility ve veřejné hromadné dopravě apod.) považujeme za nezbytné omezit v případě mateřských škol první fázi návratu pouze na děti s povinností předškolního vzdělávání. Uvedené zároveň poskytne mateřským školám možnost adaptace na výše uvedená opatření, a také možnost vytvoření menších skupin dětí (do 15), a to jak z prostorového, tak personálního hlediska.

MŠMT samozřejmě i v případě mateřských škol počítá s centrální distribucí neinvazivních Ag testů s odběrem z přední části nosu (a s možnou přítomností zákonného zástupce dítěte u testování ve škole).

Proč zatím nemají prezenční výuku žáci druhého stupně základních škol?

Jednou větou: Školy jako národní prioritu budeme otevírat ve stále nepříznivé epidemické situaci s čerstvou zkušeností ze zemí, které po nedávném otevření škol zažívají další vlny nárůstu onemocnění

COVID-19. Museli jsme upřednostnit nejmenší děti a žáky konající praktickou výuku, kterou lze distančně realizovat jen ve velmi omezené míře. Věříme, že se ukáže, že první fáze otevření škol v navrženém režimu nezpůsobí prudký nárůst případů a bude tak možné 2. stupeň ZŠ brzy a bezpečně vrátit do škol ve druhé fázi.

Navrhovaná opatření jsou pečlivě provazována s epidemiologickou situací a dosavadními poznatky o šíření viru ve školním prostředí opřeny o odborné studie. Rovněž se významně přihlíží k věku žáků a reálným možnostem distančního vzdělávání. Proto se zapojením žáků do prezenční výuky na 2.stupni základní školy a nižšího stupně gymnázia počítá až v druhé etapě. Neznamená to v žádném případě opomenutí těchto žáků a nezohledňování jejich vzdělávacích potřeb. Navržené etapy jsou koncipovány s důrazem na udržitelnost nastaveného systému do konce školního roku.

Nicméně již v první fázi návratu navrhuje MŠMT možnost realizace dobrovolných skupinových konzultací pro max. 6 žáků 2. stupně ZŠ, pokud se jedná o žáky ohrožené školním neúspěchem či žáky 9. ročníků připravujících se na přijímací zkoušky ke střednímu vzdělávání.

Jaký bude režim testování dětí, žáků a studentů?

V první fázi se tak bude ve školách testovat **2x týdně neinvazivními antigenními testy**, které budou distribuovány z centrální úrovně státu do jednotlivých škol (s odběrem z přední části nosu). Testovat se bude pravidelně v pondělí a ve čtvrtek před zahájením výuky **výhradně ve škole** proto, aby byla nákaza ve třídě co nejdříve odhalena a bylo možné řešit celou třídu jako ohnisko, kdy budou všichni posláni domů a indikováni na test. Účast na testování bude podmínkou přítomnosti dítěte, žáka či studenta na prezenční výuce ve škole.

Testy mají povahu **tzv. samotestů**, to znamená, že si test provádí sám žák či student, pod dohledem zaměstnance školy pověřeného k tomuto ředitelem školy. U dětí v MŠ, mladších žáků 1. stupně ZŠ a žáků se zdravotním postižením však bude připuštěna účast zákonného zástupce při testování (viz výše). Již v první fázi návratu však MŠMT počítá s tím, že školám bude umožněno **nahradit testování antigenními testy 2x týdně testováním neinvazivními PCR testy 1x týdně**. Centrálně z úrovně státu však bude pro první fázi návratu školáků zajištěn nákup a distribuce pouze antigenních testů.